ที่ระลึก

ในงานฌาปนกิจศพ

คุณหญิงสงัด สุรินทรภักดีศรีไผทสมันต์

(สงัด พุกกะณานนท์)

ณ เมรุวัดมกุฎกษัตริยาราม

วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๗

ที่ระลึก

ในงานฌาปนกิจศพ

คุณหญิงสงัด สุรินทรภักดีศรีไผทสมันต์

(สงัด พุกกะณานนท์)

ณ เมรุวัดมกุฎกษัตริยาราม

วันอังคารที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๗

คำนำ

ในงานฌาปนกิจศพคุณหญิงสงัด สุรินทรภักดี คณะเจ้าภาพผู้เป็นบุตรธิดา ได้จัดพิมพ์หนังสือขึ้น เพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการที่ระลึกในงานนี้ หนังสือที่จะพิมพ์นี้คณะเจ้าภาพมีความประสงค์จะนำเรื่อง "อุทานธรรม" ซึ่งเป็นนิพนธ์ของเจ้าประคุณท่านเจ้าคุณพระศาสนโสภณ (แจ่ม จตฺตสลฺลตฺ-มหาเถร) อดีตเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม รวมลงพิมพ์ด้วย ได้มาขออนุญาตต่ออาตมาในฐานะเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม ด้วยเหตุที่คุณหญิงสงัด สุรินทรภักดี เป็นอุบาสิการักษาอุโบสถฟังธรรมอยู่ที่วัดมกุฏกษัตริยารามมาเป็นเวลาช้านาน ตั้งแต่สมัยของเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (อุฏฐายีมหาเถร) จึงมีความคุ้นเคยกับอาตมาและพระภิกษุสามเณรในวัดเป็นอย่างดี จึงยินดีและขออนุโมทนาในการที่คณะเจ้าภาพได้นำเรื่อง "อุทาน-ธรรม" ไปพิมพ์เผยแพร่ครั้งนี้

คุณหญิงสงัด สุรินทรภักดี ถึงแม้ว่าท่านจะเป็นคนร่างเล็ก แต่เมื่อจะพูดกันถึงเรื่องการทำบุญทำกุศลกันแล้ว ศรัทธาของท่านไม่ได้เล็กหรือน้อยดุจร่างกายของท่าน เท่าที่อาตมาได้

เคยรู้จักแล้ว ท่านเป็นผู้มีศรัทธามั่นคงในพระศาสนา เป็นผู้ใส่ใจในการรักษาศีลและฟังธรรม ถ้าท่านไม่เจ็บไข้ ร่างกายแข็งแรงแล้ว ท่านจะมารักษาศีลฟังธรรมเป็นประจำ เมื่อมาฟังธรรมในวันพระถ้ามีโอกาสก็จะแวะมาเยี่ยมอาตมาที่กุฏิ และคอยถามอยู่เสมอว่า "ท่านจะทำอะไรบ้าง ท่านจะสร้างอะไรบ้าง" เมื่อรู้ว่าจะทำอะไรท่านก็จะมีส่วนร่วมด้วยเสมอ เช่นเมื่อคราวที่ก่อตั้งมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราชอุฏฐายีมหาเถร ท่านก็ได้ร่วมกุศลด้วย ในคราวที่สภาการศึกษาขยายสาขาออกไปอยู่ที่วังน้อย ก่อสร้างอาคารชั่วคราวขึ้น ท่านก็ได้ร่วมกุศลในการก่อสร้างด้วย และยังได้ปวารณาไว้อีกว่า ถ้าจะสร้างอาคารถาวรเมื่อไรขอให้บอกด้วย และท่านก็ยังได้มาถามอยู่เสมอว่าจะลงมือสร้างอาคารถาวรเมื่อไร โยมจะได้ร่วมกุศลด้วย

ระยะหลัง ๆ นี้ ท่านได้ห่างวัดไป เพราะโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ท่านจะหลง ๆ ลืม ๆ ไปบ้าง แต่ท่านก็มีสติสำรวมระวัง ไม่แสดงให้ใครรู้ว่าท่านหลงลืม ครั้งหนึ่งท่านมาฟังธรรมและมาเยี่ยมอาตมาที่กุฏิ ถามเรื่องการบุญการกุศลอยู่พักหนึ่ง

แล้วจึงลากลับ ท่านกลับไปพระวิหารไม่ถูก ท่านเดินออกไปทางหลังวัด อาตมาต้องเดินตามไป ถามว่าโยมจะไปไหน ท่านรู้สึกว่าท่านหลงทาง จึงตอบว่า "จะออกไปดูตึกโรงเรียนวชิร-มกุฎสักหน่อย" แล้วท่านก็เดินกลับไปยังพระวิหาร

อาตมารู้จักคุณหญิงสงัด สุรินทรภักดี ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีศรัทธา มีศีล มีสุตะ จาคะ และปัญญา ตามพระพุทธภาษิตที่ว่า

สทฺธาย สีเลน จยา ปวฑฺฒติ ปญฺญาย จาเคน จูภยํ
สา ตาทิสี สีลวตี อุปาสิกา อาทิยติ สารมิเธว อตฺตโน

ด้วยอำนาจบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญไว้ จงเป็นประโยคสมบัติอำนวยอิฏฐวิบากมนุญผลอันเป็นที่ฟูใจแก่คุณหญิงสงัด สุรินทร-ภักดี ตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพจงทุกประการ.

(พระราชกวี)
เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม

คุณหญิงสงัด สุรินทรภักดีศรีไผทสมันต์

ชาตะ ๑ มิถุนายน ๒๔๓๓

มตะ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๗

ประวัติ

คุณหญิง สงัด เป็นบุตร นายอากรหยู และ นางสาย

๑๔
เกิดเมื่อ ๑ ๆ ๗ ปีขาล ตรงกับ วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๓ มีพี่น้อง ร่วม บิดา เดียว กัน ๕ คน ถึง แก่ กรรม ไป หมด แล้ว ได้สมรส กับ มหาอำมาตย์ตรี พระยา สุรินทรภักดี ศรี ไผท สมันต์ (สร่าง พุกกะณานนท์) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐

คุณหญิงสงัด ถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ อายุได้ ๘๔ ปีเศษ

พระคาถาชินบัญชร

การเรียน พระคาถาชินบัญชร

การเรียน พระคาถาชินบัญชร ให้เป็นผลดีนั้น ตอนแรกเรียนควรเริ่มในวันพฤหัสบดี โดยใช้ธูปหอม ๙ ดอก เทียนแท้ ๒ เล่ม ดอกบัวขาว ๙ ดอก ดอกมะลิ ๑ พาน หรือใส่ในที่สมควร บูชาคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ บิดามารดา บรรพชนต้นตระกูลผู้ให้กำเนิดมา สมเด็จพระพุฒาจารย์ โต พรหมรังษี หรือเรียกสั้นๆ ว่าหลวงพ่อโต พรหมรังษี แล้วอธิษฐานขอเรียนพระคาถานี้ ให้จำได้โดยเร็ว ใช้ได้เป็นผลดี พระคาถานี้มีคุณสุดจะพรรณนา จะเป็นผลดีแก่ผู้ยึดมั่นในพระ-รัตนตรัย หลวงพ่อโต พรหมรังษี และพระคาถาอย่างมหัศจรรย์

พระคาถาชินบัญชร

ชะยาสะนากะตา พุทธา เชตะวา มารัง สวาหะนัง
จตุสัจจาสภัง ระสัง เย ปิวิงสุ นราสภา
ตันหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะ วีสะติ นายะกา

สัพเพ ปติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา
สีเส ปติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
สังโฆ ปติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะ คุณากะโร

หะทะเย เม อนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก
ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุโล
กัสสะโป จะ มหานาโม อุภาสุง วามะโสตะเก
เกสะโต ปิฏฐิภาคัสมิง สุริโย วะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว
กุมาระ กัสสะโป เถโร มเหสี จิตตะวาทะโก

โสมัยหัง วะทะเน นิจจัง ปติฏฐาสิ คุณากะโร
ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลี นันทะ สีวะลี
เถรา ปัญจ อิเม ชาตา นะลาเต ติละกา มะมะ
เสสา สีติ มหาเถรา วิชิตา ชินะสาวกา
เอเต สีตี มหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา

ชะลันตา สีละ เตเชนะ อังคะ มังเคสุ สัณฐิตา
ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง

ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง
ขันธะ โมระ ปะริตตัญจะ อาฏา นาฏิยะ สุตตกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะ สัณฐิตา
ชินา นานา พะละสังยุตตา สัตตัป ปาการะ ลังกะตา
วาตะปิตตา ทิสัญชาตา พาหิรัช ฌัตตุ ปัททะวา
อะเสสา วินะยัง ยันตุ อนันตะ ชินะ เตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะ ปัญชะเร

ชินะ ปัญชระ มัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหิตะเล
สทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มหาปุริสา สะภา
อิจเจวะ มันโต สุสุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตูปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ
สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย
สัทธัมมา นุภาวะ ปาลิโต จะรามิ ชินะ ปัญชะเรติ ฯ

อุทานธรรม

ของ

ท่านเจ้าคุณพระศาสนโสภณ (จตฺตสลฺลตฺมหาเถร)

วัดมกุฏกษัตริยาราม

คำแปลพระคาถาชินบัญชรสูตร

พระนราสภพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ประทับนั่งแล้วบนชัยบัลลังก์ ทรงพิชิตพระยามาราธิราช ผู้พรั่งพร้อมด้วยเสนาราชพาหนะ แล้วทรงเสวยอมฤตรส คือ อริยสัจจธรรมทั้ง ๔ ประการเป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์ มี ๒๘ พระองค์ คือ พระผู้ทรงพระนามว่าตัณหังกรเป็นอาทิ พระพุทธเจ้าจอมมุนีทั้งหมดนั้น ข้าฯ ขออัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียรเกล้า พระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่บนศีรษะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสองข้าง พระสงฆ์ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก พระอนุรุทธอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง พระอานนท์กับพระราหุลอยู่ที่หูขวา พระมหากัสสปพระมหานามอยู่ที่หูซ้าย มุนีผู้ประเสริฐคือ พระโสภิตผู้สมด้วยศิริดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขนตลอดร่างทั้งข้างหน้าและข้างหลัง พระเถรกุมารกัสสปผู้แสวงบุญทรงคุณวิเศษ มีวาทะอันวิจิตรไพเราะ

อยู่ที่ปากเป็นประจำ พระปุณณะ พระองคุลิมา พระอุบาลี พระนันทะและพระสีวลี พระเถระทั้ง ๕ รูปนี้ จงปรากฏเกิดเป็นกระแจะจุณเจิมที่หน้าผาก ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีชัยและเป็นโอรสเป็นพระสาวกของพระพุทธองค์ผู้ทรงชัย แต่ละองค์ล้วนรุ่งเรืองไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีล ให้ดำรงอยู่ทั่วอวัยวะน้อยใหญ่ รัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า เมตตาสูตรอยู่เบื้องขวา อังคุลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย ธชัคคสูตรอยู่เบื้องหลัง ขันธปริตรโมรปริตรและอาฏานาฏิยสูตร เป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ อนึ่งพระชินเจ้าทั้งหลายนอกจากที่ได้กล่าวมานี้ ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิด มีศีลาทิคุณอันมั่นคง คือสัตตปราการเป็นอาภรณ์เมาตั้งล้อมเป็นกำแพง ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินะเจ้า ไม่ว่าจะทำกิจการใด ๆ เมื่อข้าพเจ้าเข้าอาศรัยอยู่ในพระบัญชร คือแวดวงกรงล้อมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอโรคอุปัทวทุกข์ทั้งภายนอกและภายในอันเกิดแต่โรคร้าย คือ โรคลมและโรคดีเป็นต้นสมุฏฐาน จงถึงการกำจัด

ให้พินาศไปอย่าได้เหลือ ขอพระมหาบุรุษผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้นจงอภิบาลข้า ฯ ผู้อยู่ในภาคพื้นท่ามกลางพระ–ชินบัญชร ข้า ฯ ได้รับการคุ้มครองปกปั๋กรักษาภายในเป็นอันดีฉะนี้แล้ว และได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพแห่งพระสัทธรรมจึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายใด ๆ ด้วย อานุภาพ แห่ง พระ ชินพุทธเจ้า ชนะซึ่งหมู่ข้าศึกศัตรู ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมชนะอันตรายด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ท่องเที่ยวไปโดยสวัสดีเป็นนิจนิรันดร์ ฯ.

๑. อุทานธรรมของ ศ.จ. ประดิษฐ์
เป็นภาษิตคำกลอนอักษรสาร
เทศนาไทยไทยไว้เป็นทาน
แก้รำคาญฟังเล่นเย็นเย็นใจ ฯ

๒. ใครดีเราก็ดีอารีต่อ
ให้สมข้อคำโบราณที่ขานไข
มิตรจิตต่อติดกับมิตรใจ
ใครไม่ใยแล้วอย่าอยากให้ยากเย็น ฯ

๓. คำโบราณพาทีไว้ดีมาก
โคไม่อยากกินหญ้าอย่าเคี่ยวเข็ญ
ฝืนน้ำใจของเขาเราลำเค็ญ
ถึงคราวเป็นแล้วต้องปล่อยไปตามกาล

๔. ใครมีปากอยากพูดก็พูดไป
เรื่องอะไรก็ช่างอย่าฟังขาน
เราอย่าต่อก่อก้าวให้ร้าวราน
ความรำคาญก็จะหายสบายใจ ฯ

๕. ปิ้งปลาหมองอแล้วกลับนี่คำขำ
เจ็บแล้วจำใส่กระบาลนี่ขานไข
ผิดแล้วแก้กลับตัวเปลี่ยนหัวใจ
จะหาใครมาวอนไม่สอนตน ฯ

๖. โทษผู้อื่นแลเห็นเป็นภูเขา
โทษของเราแลไม่เห็นเท่าเส้นขน
ติดคนอื่นเหม็นเบื่อเราเหลือทน
ติดของตนถึงเหม็นไม่เป็นไร ฯ

๗. อันบ้านเรือนใหญ่โตรโหฐาน
มีเสาธารหลายต้นจึงทนไหว
เกิดเป็นคนอยู่เดียวก็เปลี่ยวใจ
ต้องอาศัยพวกพ้องพี่น้องนา ฯ

๘. จะหาใครเหมาะใจที่ไหนเล่า
ตัวของเรายังไม่เหมาะใจหนา
อนิจจังทุกขังอนัตตา
รู้ล่วงหน้าเสียก่อนไม่ร้อนใจ ฯ

๙. ทุกข์สุขอยู่ที่ใจมิใช่หรือ
ถ้าใจถือก็เป็นทุกข์ไม่สุขใส
ถ้าไม่ถือก็เป็นสุขไม่ทุกข์ใจ
เราอยากได้ความทุกข์หรือสุขนา ฯ

๑๐. ยามมีมันก็มีมีเหลือล้น
แล้วกลับจนมันก็จนจนจริงหนา
อนิจจังดั่งนี้ไม่ดีนา
ต้องขอลาอนิจจังดั่งนี้แล ฯ

๑๑. ยามจนมันก็จนจนเต็มที่
แล้วกลับมีมันก็มีมีหนักหนา
อนิจจังดั่งนี้ดีนักนา
ไม่ขอลาอนิจจังดั่งนี้แล ฯ

๑๒. ไม่รู้ไม่ชี้ดีนักรู้จักใช้
นึกอะไรแล้วทิ้งนิ่งนั่งเฉย
ไม่ต่อเรื่องเครื่องทุกข์ สุขเสบย
ใครไม่เคยลองดูจะรู้ดี ฯ

๑๓. รักษาตัวกลัวกรรมอย่าทำชั่ว
จะหมองมัวหม่นไหม้ไปเมืองผี
จงเลือกทำแต่กรรมที่ดีดี
จะได้มีความสุขพ้นทุกข์ภัย ฯ

๑๔. เราจะต้องพลัดพรากจากของรัก
ไม่ย้ายยักมั่นคงอย่าสงสัย
รีบรู้ตัวเสียก่อนไม่ร้อนใจ
ถึงคราวไปแล้วก็ไปไปตามกาล ฯ

๑๕. ความไม่พอใจจนเป็นคนเข็ญ
พอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาล
จนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การ
จงคิดอ่านแก้จนเป็นคนมี ฯ

๑๖. รู้ว่าไฟแล้วทำไมไปจับเล่น
มันไม่เย็นเลยหนาน่าบัดสี
ครั้นถูกไฟไหม้เผาเศร้าโสกี
น่าจะตีเสียให้ช้ำระกำทรวง ฯ

๑๗. อัปปมาทปราชญ์ชมนิยมนัก
ว่าเป็นมรรคครรไลอันใหญ่หลวง
ให้ประชาสาธุชนคนทั้งปวง
พ้นจากบ่วงตัณหาสิ้นราคี

๑๘. อโหโอโอ้น่าอนาถหนอ
ความไม่พอพายุ่งทุกกรุงศรี
ต้องรบราฆ่ากันลั่นโลกี
ใครเสียทีแล้วก็ตายวายชีวัน ฯ

๑๙. ผู้ใดชั่วรู้ตัวแล้วกลับจิตต์
ไม่ถือผิดงมโง่โดยโมหันต์
ควรจะชมว่าสมเป็นคนธรรม์
รู้ผ่อนผันกลับตนเป็นคนตรง ฯ

๒๐. สังขารา สัสสตานัตถิ
เป็นสติสำคัญป้องกันหลง
ตัดยินดียินร้ายให้คลายลง
ไม่งมงงลืมตัวเพราะชั่วดี ฯ

๒๑. เวลาใดทำใจให้ผ่องแผ้ว
เหมือนได้แก้วมีค่าเป็นราศี
เวลาใดทำใจให้ราคี
เหมือนมณีแตกหมดลดราคา ฯ

๒๒. เขาทำดีทำชั่วตัวของเขา
อย่าหาเหาใส่หัวของตัวหนา
มันจะยุ่งนุงนักหนักอุรา
ตามยถากรรมเขาเราสบาย ฯ

๒๓. สมัยใดทำใจให้ผุดผ่อง
จากหม่นหมองราคินสิ้นทั้งหลาย
จะพบสุขสดใสใจสบาย
อภิปรายคงไม่ชัดบัจจัตตัง ฯ

๒๔. นึกนึกแล้วก็น่าอนาถหนา
เพราะตัณหาพายุ่งออกนุงถัง
ต้องรบราฆ่ากันลั่นลือดัง
ใครพลาดพลั้งแล้วก็ตายวายชีวา ฯ

๒๕. กายกับใจอาศัยซึ่งกันอยู่
เราต้องรู้ว่ามันต่างกันหนา
สุขทุกข์แต่ละอย่างก็ต่างนา
ถ้าเอามาคลุกกันมันยุ่งใจ

๒๖. ปล่อยให้ยุ่งแล้วมันแย่แก้มันยาก
ยิ่งยุ่งมากมันยิ่งแย่แก้ไม่ไหว
อย่าปล่อยให้ยุ่งนุงนักจะหนักใจ
จะแก้ไขอย่าให้ยุ่งนุงนักนา ฯ

๒๗. พูดไปเขาไม่รู้กลับขู่เขา
ว่าโง่เง่างมเงอะเซอะหนักหนา
ตัวของตัวทำไมไม่โกรธา
ว่าพูดจาให้เขาไม่เข้าใจ ฯ

๒๘. โกรธเขาเราก็รู้อยู่ว่าร้อน
จะนั่งนอนก็เป็นทุกข์ไม่สุกใส
แล้วยังดื้อด้านโกรธจะโทษใคร
น่าแค้นใจจริงหนาไม่น่าชม ฯ

๒๙. จะเป็นสุขก็ต้องทุกข์ลงทุนก่อน
จะเป็นก้อนทีละน้อยค่อยประสม
จะเป็นพระก็ต้องละกามารมณ์
จะเป็นพรหมก็ต้องเพียรเรียนทำฌาน ฯ

๓๐. มีกายอย่าได้หมายว่าเป็นสุข
กลับมีทุกข์มากมายหลายสถาน
จะหาสุขที่กายจนวายปราณ
คงไม่พานพบแท้เป็นแน่นอน ฯ

๓๑. สารพัดที่จะรู้เป็นครูเขา
ตัวของเราแล้วทำไมไม่สั่งสอน
ปล่อยให้ยุ่งนุงนังไม่สังวร
ควรผันผ่อนแก้ยุ่งนุงทั้งปวง ฯ

๓๒. โอโลโภโทโสโมโหนี้
เป็นราคีของใจอันใหญ่หลวง
เป็นมูลรากราคินสิ้นทั้งปวง
คอยเหนี่ยวหน่วงให้นุงยุ่งหัวใจ ฯ

๓๓. โอ้ร่างกายของเรามันเน่าแน่
ไม่มีแปรเปลี่ยนผันหันไฉน
ต้องรู้ตัวอยู่เสมออย่าเผลอใจ
สิ่งใดใดควรทำรีบจ้ำเอย ฯ

๓๔. กาลนั้นมิได้รอเราหนอหนา
อย่ามัวมามึนเมาเลยเราเอ๋ย
หลงนิยมชมทุกข์ว่าสุขเสบย
ไม่ช้าเลยจะต้องลาโลกคลาไคล ฯ

๓๕. ชั่วหรือดีที่ทำกรรมทั้งหลาย
ไม่หนีหายสูญสิ้นไปถิ่นไหน
ย่อมอยู่ดีกินดีไม่มีภัย
รวมเก็บไว้ที่จิตต์ติดตัวเรา ฯ

๓๖. อนิจจังทั้งนั้นไม่ทันคิด
พอเห็นฤทธิ์อนิจจังลงนั่งเหงา
ว่าโอ้โอ๋อกเอยเอ๋ยอกเรา
มามัวเมานิจจังจีรังกาล ฯ

๓๗. ยังไม่เคยฟังใครที่ไหนหนา
ว่าเกิดมาเป็นสุขสนุกสนาน
มีแต่บ่นเรื่องทุกข์ไม่สุขสราญ
ทั้งชาวบ้านชาววัดซัดกันไป ฯ

๓๘. อนัตตา สังขารนี้ด้านดื้อ
ไม่เชื่อถือถ้อยคำที่ร่ำไข
จะพูดจาว่าขานประการใด
ไม่ตามใจข้องขัดอนัตตา ฯ

๓๙. ไตรลักษณ์ต้องเป็นหลักสำหรับจิตต์
จงหมั่นคิดหมั่นนึกหมั่นศึกษา
เราต้องตายเป็นแท้แน่ละวา
จะมัวมานอกครูอยู่ทำไม ฯ

๔๐. ประพฤติธรรมสำคัญอยู่ที่จิตต์
ถ้าตั้งผิดมัวหมองไม่ผ่องใส
ถ้าตั้งถูกผุดผ่องไม่หมองใจ
สติใช้คุมจิตต์ไม่ผิดนา ฯ

๔๑. อิฏฐารมณ์นิยมว่าเป็นสุข
ที่แท้ทุกข์จริงเจียวทีเดียวหนา
สำคัญผิดติดทุกข์ว่าสุขนา
เป็นสัญญาวิปลาศพลาดผิดธรรม์ ฯ

๔๒. อย่าทะนงองอาจประมาทรัก
มาชวนชักรวนเรให้เหหัน
ไม่กลัวเป็นกลัวตายวายชีวัน
ถ้าแพ้มันแล้วต้องตายวายชีวี ฯ

๔๓. รามเกียรติ์มันยุ่งออกนุงขิง
เพราะแย่งหญิงสีดามารศรี
ต้องรบราฆ่ากันลั่นโลกี
ใครเสียทีแล้วก็ตายวอดวายปราณ ฯ

๔๔. นิสัยควายแล้วไม่วายจะบดเอื้อง
คนรื้อเรื่องอดีตังมาตั้งขาน
พิรี้พิไรไม่รู้จบงบประมาณ
ก็เปรียบปานดังควายน่าอายนา ฯ

๔๕. เออไฉนใจเราฉะนี้
ไม่กลัวผีมันเย้ยบ้างเลยหนา
ใจฉะนี้หน้าไฉนอย่างไรนา
ดูเงาหน้าแล้วคงเห็นไม่เป็นเรา ฯ

๔๖. อวดฉลาดพูดออกบอกว่าโง่
พึ่งเขาโอ้อวดอ้างอย่าขวางเขา
ขัดคอเขาก็โกรธพิโรธเรา
เป็นเรื่องเร่าร้อนใจไม่เป็นการ ฯ

๔๗. ระลึกถึงความตายสบายนัก
มันหักรักหักหลงในสงสาร
บรรเทามืดโมหันต์อันธการ
ทำให้หาญหายสะดุ้งไม่ยุ่งใจ ฯ

๔๘. เราจะต้องรบรับกับมัจจุราช
ไม่แคล้วคลาดมั่นคงอย่าสงสัย
รีบเตรียมตัวไว้ก่อนไม่ร้อนใจ
มาเมื่อไรเราก็รบไม่หลบนา ฯ

๔๙. ถึงกายแพ้แต่ใจเราไม่แพ้
ใจไม่แก่เจ็บตายตามกายหนา
กายนี้มันจะเน่าเราก็ลา
ไปสวรรค์ชั้นฟ้านิพพานเอย ฯ

เอวังดังที่ได้แสดงมา
สิ้นสุดเทศนาเท่านี้
ควรแล้วแก่เวลาหยุดยุติเฮย
ใดพลาดปราชญ์ช่วยชี้ช่องให้ชนเห็น

ประสิทธิ์พรสวัสดี เจริญศรี เจริญชนม์ เจริญสุข เจริญพล เจริญพรรณ เสมอสมัย นิราศทุกข์ นิราศโศก นิราศโรค นิราศภัย ประสงค์สรรพ์กุศลใดก็จงสมประสงค์เทอญ ฯ

ขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้เกียรติมาในงานนี้

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ.ส. การพิมพ์ เลขที่ 260 ถนนพิบูลสงคราม
กรุงเทพมหานคร โทร. 852417
น.ส. ศรีสุนทร นาคะอภิ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2517